

PAPER DETAILS

TITLE: SELİM SİRRI (TARCAN)'IN BAKİS AÇISINDAN HAREKETLE OLİMPİYAT OYUNLARI

AUTHORS: Aysel ÇAKAN

PAGES: 135-162

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2505027>

SELİM SIRRI (TARCAN)'IN BAKIŞ AÇISINDAN HAREKETLE OLİMPİYAT OYUNLARI

Aysel ÇAKAN*

Özet

Tarih süresince milletler tarafından bir varoluş mücadelesi verilmiştir. Bu mücadele örneğinin barış sembolü olarak olimpiyatlar kabul edilmiştir. M.Ö 776 yılından itibaren başlayan olimpiyat müsabakaları M.S 393 yılına kadar devam etmiştir. Uzun bir zamana yayılan unutulmuşluğun ardından çağdaştırılmış bir vaziyette 1896 yılında Atina şehrinde tekrar yapılmıştır. Modern olimpiyatların ortaya çıkmasında etkili olan isim Baron Pierre de Coubertin'dir. Uluslararası Olimpiyat Cemiyeti (IOC) 1894 yılında kurulmuş ve olimpiyatların geliştirilmesine yönelik faaliyetlerde bulunmuştur. Uluslararası Olimpiyat Cemiyeti'nin Osmanlı Devleti ve Türkiye Cumhuriyeti temsilcisi Selim Sırrı Bey olmuştur. Terbiye ve Oyun Mecmuası'nın imtiyaz sahibi ve ser muharriri olan Selim Sırrı Bey olimpiyat oyunlarına özel bir ilgi duymuş ve gerektiğinde de bizzat olimpiyat oyunlarına katılarak gözlemlerini aktarmıştır. Özellikle de 1912 Stockholm Olimpiyat Oyunları'nı yakından takip ederek notlar almıştır. Oyunlardan sonra tüm ayrıntıları Terbiye ve Oyun Mecmuası'nda yayımlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Olimpiyat Oyunları, Pierre de Coubertin, Selim Sırrı, Spor, Terbiye ve Oyun.

THE OLYMPIC GAMES FROM SELİM SIRRI (TARCAN)'S PERSPECTIVE

Abstract

Nations have been struggled for existence throughout history. The Olympics has been accepted as the symbol of peace for this struggle. Olympic competitions began in 776 BC and continued until AD 393. After a long time of oblivion, the Olympic Games were reconstructed in 1896 in the city of Athens in a modernized state. The key name for the emergence of the modern Olympics is Baron Pierre de Coubertin. The International Olympic Society (IOC) was founded in 1894 and was engaged in activities aimed at the development of the Olympics. Mr. Sırrı was the representative of the International Olympic Association to the Ottoman Empire and the Republic of Turkey. Mr. Sırrı who is the concessionaire and head of the Terbiye ve Oyun Mecmuası, took a special interest in the Olympic games. He participated in the Olympic games in person when necessary and conveyed his observations. In particular, he was in attendance at the 1912 Stockholm Olympic Games. Followed the games and took notes about the events. After the 1912 Olympics, he published all his details in the Terbiye ve Oyun Mecmuası

Keywords: Dressage and Game, Olympic Games, Pierre de Coubertin, Selim Sırrı, Sport.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, e posta: aysel.cakan@outlook.com, 0000-0001-6678-4707

Giriş

Selim Sırrı Bey¹, Terbiye ve Oyun Mecmuası'nda yayımladığı "Eski ve Yeni Olimpiyatlar" başlıklı makalesinde Periklis'in şu ifadelerine yer vermektedir: "Bir millet olimpiyat oyunları ile yaşar. Bir kavmi mahvetmek isterseniz önce stadyumlarını yıkınız."² Antik Yunanda en önemli terbiye araçları jimnastik ve musiki olmuştur. Başlangıçta vücudu güçlendirmek amacıyla yapılan jimnastiğin daha sonra insan maneviyatını da güçlendirdiğine inanılmıştır. Jimnastiğin insanı korkaklıktan koruduğuna, iradesini arttırdığına, cesaretini ve insan ilişkilerini geliştirdiğine kanaat getirilmiştir. Böylece beden eğitimi verilen önem artmış ve müsabakalar düzenlenmeye başlanmıştır.³

Antik Yunanda gerçekleşen olimpiyat oyunlarının düzenlenme amacının bir diğer nedeni Yunan mitolojisinin baş tanrısı Zeus'a bağlılık göstermektir. Birbiriyle savaş halinde olan 20 site devletinin savaşını engellemek amacıyla M.Ö 8. yüzyılda Elis Kralı İphitos tarafından ateşkes ilan edilmiş ve bu site devletleri arasında müsabakalar düzenlenmeye başlamıştır.⁴ Yunanlılar yaklaşık 2500 yıl önce "Olimp" ismiyle anılan bir vadide tanrıları için yapıtlar inşa etmişlerdir. Bu yapıtların ortasında dört yılda bir haziran ayında "Olimpiyat Oyunları" adı altında şenlikler düzenlenmiştir. Bu şenlikler 5 gün sürmektedir. O dönemde küçük site devletlerine ayrılmış olan Yunanlar şenlikler nedeniyle bu bölgede bir araya gelmiştir. Müsabakalar düzenlenmiş ve kazananların başlarına zeytin dallarından yapılan taçlar takılarak ödüllendirilmiştir. Antik Yunanda hızlı koşmanın büyük marifet olarak değerlendirilmesi nedeniyle en büyük ödüller koşu müsabakalarını kazananlara verilmiştir.⁵ Burada yalnızca spor

¹ 1874-1957 yılları arasında yaşamış olan Selim Sırrı Tarcan, Galatasaray Sultanisi ve Mühendishane-i Berri Hümayun'da okumuş, ileri seviye Fransızcaya sahip olan bir isimdir. 1892 yılında İzmir'e asker olarak tayininin ardından yazarlık ve spor öğretmenliği alanında da tanınan bir isim olmuştur. Beden eğitimi muallimliği yapmış, çeşitli okullarda jimnastik ve eskrim dersleri vermiştir. 1908-1910 yılları arasında beden eğitimi alanında İsveç'te eğitim almıştır. 1908 de Uluslararası Olimpiyat Cemiyeti'ni kurmuş ve üyeliğini yapmıştır. 1910 yılında Maarif Nezareti Umum Müfettişliğine tayin edilmiş ve 1935 yılına kadar bu görevi sürdürmüştür. Çeşitli müdürlüklerde bulunmasının yanında makaleler, kitaplar, kulüpler ve konferanslarda yer almıştır. Galatasaray Mecmuası, *Dost Gözile 75 Yaşında Genç Selim Sırrı Tarcan*, Ülkü Basımevi, 1950, s. 72, 73.

² Selim Sırrı, "Eski ve Yeni Olimpiyatlar", *Terbiye ve Oyun*, Sene 1, Numara 14, 15 Şubat 1327, s. 210.

³ Halil Fikret, *Terbiye ve Tedris Tarihi*, C. 1, Devlet Matbaası, İstanbul, 1930, s. 98.

⁴ Ali Tekin, Gülcan Tekin, "Antik Yunan Dönemi: Spor ve Antik Olimpiyat Oyunları", *Tarih Okulu Dergisi*, Y. 7, S. 18, 2014, s. 128.

⁵ Vildan Aşır Güçlü, *Olimpiyat Oyunları*, Vakit Matbaa, İstanbul, 1936, s. 86. Antik Yunan'da "Dolikos" ismi verilen koşu yarışları yapılır. Bu yarışların içeriği ya bir stat boyu koşu yapılması,

müsabakalarına yer verilmemiş filozoflar, tarihçiler ve sanatçılar da eserler meydana getirmiştir. Olimpiyatlarda Herodot ve Thucydide gibi isimlerin eserlerine de yer verilmiştir. Olimpiyatların her dört yılda bir yapılması nedeniyle tarihleri iki türlü rakamla ifade edilir. Antik Yunan Olimpiyatlarına kadınların katılması ve izlemesi yasaktır.⁶ Olimpiyatların bittiği 5. Gün kurbanlar kesilir, olimpiyat şampiyonlarının heykelleri dikilir, müsabakaları kazananlar tüm halkın sevgisini ve saygısını kazanmasının yanında ölene kadar tüm temel ihtiyaçları bedava karşılanırdı.⁷ Yunanistan'ın yükselme döneminde bu şenliklere önem verilmiş ve Olimp Vadisi'nde tiyatrolar, mabetler, hamamlar ve bahçeler inşa edilmiştir. Olimpiyat yapılacak alanda çevresel düzenlemeler yapılarak yarışlar düzenlenmiştir. İlk olimpiyatlarda yalnızca yaya yarışlarına yer verilmiş olsa da 18. Olimpiyattan itibaren "pentathlon"⁸ uygulanmıştır. 23. Olimpiyatta "pojila" adı altında boks ve güreş sporları, 25. Olimpiyatta ise "şar" adı altında 2 tekerlekli araba yarışları olimpiyat müsabakalarına dahil edilmiştir. M.S. 5. asra kadar olimpiyat oyunları devam etmiştir.

Olimpiyat oyunlarının sağladığı faydalardan en önemlisi beden eğitime önem veren bir halk meydana getirmesidir.⁹ Olimpiyat oyunlarının sembolü haline gelen olimpiyat ateşi ilk olarak Olimpos kentinin 7 kilometre uzağında bulunan kayalıklarda yakılmıştır. Yunanistan'da bulunan Olimp dağında kurulu olan dev mercekler aracılığıyla güneş ışınları kullanılarak yakılan meşale, elden ele atletler aracılığıyla olimpiyatın yapılacağı ülkeye taşınmıştır. Modern olimpiyatlarda ise olimpiyat ateşinin kullanımı ilk olarak 1936 Berlin Olimpiyatlarındadır.¹⁰ Olimpiyat Bayrağı beyaz üzerine 5 farklı renkte birbirine geçen halkalardan oluşur. Bu halkalar dünyanın 5 kıtasını sembolize eder. Mavi,

ya iki stat boyu koşmak veya 6, 8, 12, 20, 24 stat boyu dayanma koşusu yapılır. Maraton stat dışında olur statta biter. Atletler bir ellerinde mızrak, diğer ellerinde kalkan ve başlarında demir başlıkla koşarlar.

⁶ Örneğin: Olimpiyatın 23. Senesi için (OI. V3) olarak gösterilir. Mustafa Ülken, *Toplulukların Yükselişinde Beden Terbiyesinin Rolü*, Aydınlık Basımevi, İstanbul, 1939, s. 32-34.

⁷ Yalnızca olimpiyatlarda ün kazanmış Rodos'lu Diyagora'nın kızı Frenika bu katılımı erkek kılığına girerek gerçekleştirmiş, oğlunun şampiyon olması üzerine sevinçten koşarken saçları açılmış ve kadın olduğu anlaşılmıştır. Babası ve erkek kardeşleri tarafından korunması sonucu idamdan kurtulmuş olsa da sonradan gerçekleşecek olan olimpiyatlara çıplak olarak katılım kuralı getirilmiştir. Ruhi Sel, *Olimpiyat Oyunları*, Berksoy Basımevi, İstanbul, 1949, s. 27, 28.

⁸ Yaya yarışı, atlama, disk atma, cirit ve güreşten oluşan sporları kapsar. Bu sporlarda başarı sağlayanlar bütün manasıyla "usta savaşçı" olarak anılır. Selim Sırrı, "Eski ve Yeni Olimpiyatlar", s. 210.

⁹ Selim Sırrı, "Eski ve Yeni Olimpiyatlar", s. 210.

¹⁰ Aydın Şentürk, Çetin Özdilek, "Antik ve Modern Olimpiyat Oyunlarında Olimpiyat Ateşinin Yakılma Sebepleri ve Bugüne Kadar Düzenlenen Oyunlarda Meşaleyi Taşıma Seremonileri", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 19, 2007, s. 218.

siyah, kırmızı, sarı, yeşil renklerinden oluşan halkalar her ülkenin bayrağında olan renklerin sembolüdür.¹¹ Yeni olimpiyat oyunlarını meydana getiren kişi Fransız Baron De Coubertin'dir. (1863-1937)¹² Eskiye nazaran yeni olimpiyat oyunları dünyada mevcut olan tüm milletler arasında bir varlık müsabakası halini almıştır. Olimpiyatlara her millet seçilmiş en uygun, en güçlü gençlerini gönderir ve kendi bayrağı altında varlığını gösterir. Spora ilgi duyan milyonlarca insan müsabakaları izlemek için olimpiyatlarda yerini alır. Temsil ettiği milletten başarılı olan sporcuların isimleri ve fotoğrafları gazete ve dergilerde yayınlanır böylece manen ve madden o millet yüceltilir.¹³

Antik Yunan Olimpiyat oyunlarından Modern Dönem Olimpiyat oyunlarına uzanan süreçte Olimpiyatların değişen ve gelişen yönleri ele alınmıştır. Bu araştırma yapılırken nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. İnsan davranışlarına odaklanan nitel araştırma yönteminde ölçüm ve gözlemlerin kesinlik taşınamamasının yanında olaylar ve olgular araştırılırken analizler ve betimlemeler kullanılır.¹⁴ Makalenin gelişimini sağlamak amacıyla literatür taraması yapılmış, arşiv belgeleri ve süreli yayınlar incelenmiştir. Literatür taraması sonrasında elde edilen belgeler sınıflandırılarak doküman analizi yöntemi çerçevesinde şekillenmiştir. Doküman analizi, yazılı belgelerin içeriğini sistematik olarak analiz etmek için kullanılan nitel araştırma yöntemidir.¹⁵ "Hakkı Tarık Us Koleksiyonu", "Milli Kütüphane Süreli Yayınlar Koleksiyonu", "Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü" kanallarından veriler elde edilmiştir. Bu verilere ek olarak "Dergipark", "TR-Dizin", "SOBİAD", "Scholar Google" gibi indeksleme motorlarından yararlanılmıştır. Tarama yöntemi ve doküman analizi kullanılarak döneme ait olan yayınlarda "Olimpiyat Oyunları" literatür taraması yapılmıştır. "Terbiye ve Oyun Mecmuası" etrafında Selim Sırrı Bey'in makaleleri incelenmiş günümüz Türkçesine çevirileri yapılmıştır. Çevirileri yapılan makaleler çerçevesinde başlıklar oluşturulmuş olup tarihsel süreç göz önünde

¹¹ Çetin Özdilek, Aydın Şentürk, Enver Döşyılmaz, "Modern Olimpiyat Oyunlarının Tarihsel Gelişimi ve Olimpiyatların Gezici Olma İlkesinin Günümüze Kadar Düzenlenen Oyunlar Açısından Değerlendirilmesi", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 9, 2015, s. 8.

¹² 1863-1937 yılları arasında yaşamış bir kişidir. 1863 yılında Paris şehrinde İtalyan kökenli Fransız aristokrat bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Tarihçi, Pedagog ve Sporcu kimliğiyle tanınan bir isim olmasının yanında Modern olimpiyat oyunlarının kurucusu olma sıfatını taşımaktadır. Zülbiye Kaçay, Fikret Soyer, "Coubertin'i Olimpizme Götüren Nedenler Üzerine Bir İnceleme", *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, C. 1, S. 2, 2020, s. 91.

¹³ Selim Sırrı, "Eski ve Yeni Olimpiyatlar", s. 211.

¹⁴ Rauf Arıkan, *Araştırma Yöntem ve Teknikleri*, Nobel Yayınları, Ankara, 2013, s. 21.

¹⁵ Bilgen Kırıl, "Nitel Bir Veri Analiz Yöntemi Olarak Doküman Analizi", *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 15, 2020, s. 173.

tutularak Selim Sırrı Tarcan'ın gözlemlerine dayalı olarak "Olimpiyat Oyunları" kaleme alınmıştır.

1. Terbiye ve Oyun Mecmuası

14 Ağustos 1911 yılında Selim Sırrı Bey müdürlüğünde iki dönem olarak çıkarılmaya başlayan¹⁶ mecmuanın ilk dönemi 14 Ağustos 1912 yılında son bulmuştur.¹⁷ İkinci yayın dönemi Temmuz 1922'de başlamış ve Haziran 1923'te son bulmuştur. Birinci yayın döneminde 15 günde bir yayın yapmış ve 24 sayı çıkarmıştır. İkinci yayın döneminde aylık olarak yayın yapmış toplamda 12 sayı çıkarmıştır. "*Gençlerin bedenî, ruhî, fikrî terbiyesine hizmet eder mecmuadır*"¹⁸ ifadesi ikinci yayın döneminde dergi kapağında yer alan bir ifadedir. İlk yayın döneminde yıllık abonelik ücreti 30 kuruş olarak, ikinci yayın döneminde ise nüshası 5 kuruş olarak belirtilmiştir. Yazar kadrosunda Selim Sırrı (Tarcan), Burhaneddin Bey (Burhan Felek), Ethem Nejat, Dr. İhsan, Osman Fahri, Mesut Fani (Bilgili), Mehmet Emin (Yurdakul), Celal Nuri (İleri) gibi isimlere ait makaleler yer alır. Ayrıca mecmuada bir kadın yazar olan Hayriye Melik Hunç'a ait şiirler yayınlanmıştır.¹⁹ İlk yayın dönemi içeriğinde ağırlıklı olarak çocuklarda ve gençlerde beden eğitiminin önemine dair makalelere yer verilmiştir. Bunun yanı sıra sağlık, jimnastik, spor, kadın ve edebi konulara yer veren makaleler bulunur. Selim Sırrı Bey tarafından "1912 Stockholm Olimpiyat Oyunları" yakinen takip edilmiş olup, İsveç şehrine ve olimpiyat oyunlarına dair çeşitli makalelere ve fotoğraflara yer verilmiştir. İkinci yayın döneminde Fransa ve İsveç gibi ülkelerin spor teşkilatına dair bilgiler yer alır. İkinci yayın döneminin 4. Sayısının kapağında "Münci-i Millet Gazi Mustafa Kemal Paşa" başlığıyla Mustafa Kemal Paşa'nın fotoğrafına yer verilmiştir.²⁰

2. Yeni Olimpiyat Oyunları

¹⁶ Terbiye ve Oyun, Sene 1, Numara. 1, 1 Ağustos 1327.

¹⁷ Terbiye ve Oyun, Sene 1, Numara 22-23-24, 1 Ağustos 1328.

¹⁸ Terbiye ve Oyun, Sene 2, Numara 1, 1 Ağustos 1327, s. 1. Bu dönemde terbiyeyi beden, fikir ve ahlak terbiyesi ön plana çıkmış olup ahlakın eğitim içerisindeki yeri de ayrıca vurgulanmıştır. Ramazan Alabaş, "Cumhuriyet'in İlk Yıllarında İlk Mekteplerde İnsani ve Toplumsal Değerler Eğitimi: Resimli, Yeni Musâhabât-ı Ahlâkiye ve Medeniye Ders Kitabı Örneği", *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, XVIII/36, (Bahar-2018), s. 78.

¹⁹ Terbiye ve Oyun, Sene 1, Numara 6, 15 Teşrinievvel 1327, s. 85.

²⁰ Terbiye ve Oyun, Sene 2, Numara 4, 1 Ağustos 1327, s. 49.

1829 yılında Fransızlar tarafından Olympia’da başlayan kazı çalışmaları neticesinde bölgede bulunan eserler Louvre Müzesine taşınmıştır. 1852 yılında bölgede Almanlar kazı çalışmalarına başlamış ve ilk sistematik kazılar 1875 yılında yapılmıştır. Alman arkeolog Ernst Curtius (1814-1896) yönetiminde kazılar 1881’e kadar devam etmiştir. Kazı sonuçları Ernst Curtius tarafından 1890’dan 1897 yılına kadar 5 cilt olarak Berlin’de yayınlanmıştır. Bu eser Avrupa’da büyük ses getirmiş ve Baron Pierre De Coubertin “*Almanya, eski Olympia’ dan ne kalmışsa kazılarla gün yüzüne çıkardı; Fransa niçin eski ihtişamını yeniden yaşatmasın.*” Sözleriyle düşüncelerini ifade etmiştir.²¹ 1890 yılında İngiltere, Amerika, Fransa gibi Avrupa ülkelerinde spor merakı ortaya çıkmış ve futbol, tenis, boks, eskrim, atıcılık ve yüzücülük kulüpleri oluşturulmuştur. Oluşturulan kulüpler arasında maçlar düzenlenmeye başlamıştır. 3 Şubat 1894 tarihinde Fransa-İngiltere kulüpleri arasında futbol maçı yapılmıştır. Bu maç sonrasında çeşitli milletlerle dostluk kurulabileceği fikri ortaya çıkmış ve o dönemde Spor Atletikler İttihadı Reisi olan Baron De Coubertin Antik Yunanda yapılan olimpiyat oyunlarını tekrar faaliyete geçirmek amacıyla harekete geçmiştir. Bu fikrini ilk defa 1892 yılında Sorbonne Kongresinde dile getirmiştir.²² Yeni olimpiyatlardan birincisi 1896 yılında Atina’da düzenlenmiştir. Olimpiyatların gerçekleşeceği alan “Stadyum” ismiyle eski olimpiyat alanının üzerine inşa edilmiştir. Çeşitli yarışların yapılabilmesi için ayrı alanlar oluşturulmuştur. Yüzme müsabakaları için havuzlar, at yarışları için özel alanlar inşa edilmiştir. Dairesel mermerlerden imal edilmiş olan tribünler 75 bin seyirci kapasitesine sahiptir. Atina’da inşa edilen stadyum 5 milyon frank, yani 250 bin Fransız lirasına mal olmuştur. Masrafları Baron Averof²³ tarafından karşılanmıştır.²⁴ 1896 yılında yapılmış olan bu olimpiyat oyunları 10 gün sürmüştür. 1 milyona yakın seyircisi ve 36 milletten yirmişer, otuzar gencin katılımıyla gerçekleşmiştir. Fransa’nın çeşitli okullarından 50 genç gönderilmiş,

²¹ İbrahim Yıldırım, “Antikiteden Moderniteye Olimpiyat Oyunları: İdealler ve Gerçekler”, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi*, C. 18, 2014, s. 563.

²² Selim Sırrı, *Radyo Konferanslarım*, Devlet Matbaası, İstanbul, 1932, s. 156-158.

²³ 1818 yılında Metsova’da doğmuştur. Tam adı Georgias Averof’tur. Tüccar olan amcasının yanında 17 yaşında işe başlamış ve amcasının mirasıyla ticarete devam etmiştir. Yunan asıllı olmasına rağmen Rus soyadı kullanmasının nedeni o dönemde Rus tüccarlara önem verilmesidir. Silah ticareti ve bankacılık işleriyle uğraşması onu zenginleştirmiştir. Hiç evlenmemiş olmasından dolayı ölümünün ardından tüm mal varlığını Yunan donanmasına bağışlamıştır. Bir üniversite açmış, 1896 yılında stadyumun tamiratına yardım etmiş ve mal varlığının yüzde yirmisini Yunanistan’a bağışlamıştır. Maria Vasilikiotou, “Savaşta ve Barışta Bir Yunan Gemisi: Averof-Yunan Kaynakları Üzerinden Bir Analiz”, *Ankara Anadolu ve Rumeli Araştırmaları Dergisi*, S. 2(3), 2021, s. 57.

²⁴ Selim Sırrı, “Eski ve Yeni Olimpiyatlar”, s. 212.

masraflarının karşılanması için hükümet tarafından 10 bin, belediye tarafından 4 bin, toplamda 14 bin frank yani 700 Fransız lirası ayrılmıştır. Ayrıca Fransa Harbiye Nezareti tarafından 15 asker gönderilmiştir.²⁵ İsveç tarafından 60 sporcu ve 10 asker gönderilmiş, masraflarının karşılanması için 60 bin frank, yani 3 bin Fransız lirası ayrılmıştır. Tüm milletlerden bu şekilde katılımlar sağlanırken Osmanlı Devleti 1896 Olimpiyat Oyunlarına²⁶ katılmamıştır.²⁷ Ancak Kahraman'ın verdiği bilgilere göre İzmir, Selanik ve İstanbul'dan olimpiyatlara katılmak isteyen Rum vatandaşları vardır. İkdam gazetesinin yayınına göre İzmir'den yarışmaları izlemek için giden vatandaşlar olmuştur. Olimpiyatlara katılmak amacıyla gidenler arasında Hristo Yanaki, Murad, Tamberof isimleri mevcuttur. Ayrıca 108 kişinin olimpiyatlara gitmek için şehirden ayrıldığı ifade edilmiş olsa da buna dair resmi bir kayıt bulunamamıştır.²⁸ Atina'da yapılan ilk olimpiyat oyunları marşını Yunan Spyros Samaras (1861-1917) bestelemiş, söz yazarlığını ise Kostis Palamas yapmıştır. Böylece ilk olimpiyat marşı tarihteki yerini almıştır. Bundan sonraki süreçte 1960 yılına kadar gerçekleşen olimpiyat oyunlarına ev sahipliği yapan ülkenin bestelediği marş okunmuştur.²⁹ 1896 yılında yapılan ilk olimpiyatların şampiyonu 27 yaşındaki ABD'li genç James Connolly olmuştur. Alman Carl Schumann jimnastik ve güreş alanında dört altın madalya, halterde bir bronz madalya kazanmıştır.³⁰

İkinci olimpiyat oyunları 1900 yılında Paris şehrinde düzenlendi. Bu olimpiyat oyunlarına 1206 erkek, 19 kadın yarışmacı katılım sağladı. 1900 yılı

²⁵ Selim Sırrı, "Eski ve Yeni Olimpiyatlar", s. 213.

²⁶ Özbay Güven konu ile ilgili 4 farklı iddiayı değerlendirerek 1896 Olimpiyatlarına güreş branşında yarışmak için gittiği iddia edilen ilk Türk sporcusunun Koç Mehmet olmadığını belirtmiştir. Bu olimpiyatlara katılmak üzere Mehmet Ali Paşa'nın (Prens Muhammed Ali Tevfik) kürek yarışlarına gitmek için hareket ettiği ancak kürek yarışlarının iptal edilmesi dolayısıyla yarışmadığını belirtmiştir. Özbay Güven, "İlk Modern Olimpiyat Oyunlarına (1896-Atina) Yarışmak için Giden İlk Türk Sporcusu Kimdir?", *Türk Yurdu*, C. 31, S. 286, s. 237,238. "1896 Olimpiyat müsabakalarına Kara Ahmet, Madralı Ahmet, Osman, Koç Mehmet iştirak etmek üzere müracaat etmişlerse de amatör olmadıkları için kabul edilmemişlerdi." Selim Sırrı, *Radyo Konferanslarım*, C. 2, Ülku Matbaası, İstanbul, 1934, s. 73. Olimpiyatların resmi raporları incelendiğinde 10-11 Nisan 1896'da Panathinaiko Stadyumunda yapılan güreş müsabakalarına 4 ülkeden 5 sporcu katılmıştır. Bu isimler; Almanya'dan Schumann, Yunanistan'dan Tsitas ve Cristopoulos, İngiltere'den Eliot ve Macaristan'dan Tapavicza'dır. Efdal As, "İmparatorluktan Cumhuriyete Geçiş Sürecinde Bir Uluslararası Entegrasyon Örneği Olarak Modern Olimpiyatlara Katılım", *Atatürk Yolu Dergisi*, S. 59, 2016, s. 10.

²⁷ Selim Sırrı, "Eski ve Yeni Olimpiyatlar", s. 213.

²⁸ Atıf Kahraman, *Osmanlı Devleti'nde Spor*, T.C Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1995, s. 700.

²⁹ Cemal Balcı (Ed.), *Olimpiyat Sporları*, Boyut Yayıncılık, İstanbul, 2003, s. 9.

³⁰ *Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi'nin 100 Yılı 1908-2008*, (Der: Altuğ İstanbulluoğlu), Hacettepe Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2008, s. 168

Paris Olimpiyatları'nın en önemli özelliklerinden birisi oyunlara kadın sporcuların³¹ da kabul edilmesidir. Gerçekleşen müsabakalarda İngiliz kadın tenisçi Charlotte Cooper ilk kadın olimpiyat şampiyonu olarak tarihe geçmiştir. ABD'li Margeret Abbed ise golf alanında şampiyon olan ilk kadındır.³² 1904 yılında San Luis şehrinde üçüncü olimpiyat oyunları yapılmış ve 1908 yılında Londra şehrinde dördüncü olimpiyat oyunları düzenlenmiştir. Ancak bu tarihe kadar Osmanlı Devleti hiçbir Türk olimpiyat müsabakasında yer almamıştır.³³ Olimpiyatların beşincisi olan 1912 Stockholm Olimpiyat Oyunları'na Osmanlı Devleti davet edilmiş ve Selim Sırrı Bey masraflarının karşılanması için hükümete müracaat etmiştir. Harbiye Nezareti olimpiyat oyunları ile askerliğin bir ilgisinin olmadığını ifade etmiş ve bu hususta yapılacak masrafı uygun bulmamıştır. 1916 yılında Berlin şehrinde yapılacak olan altıncı olimpiyat oyunları I. Dünya Savaşı nedeniyle yapılamamıştır. 1920 yılında Anvers şehrinde yedinci olimpiyat oyunları yapılmış ve sekizinci olimpiyat oyunları 1924'te Paris şehrinde düzenlenmiştir.³⁴ Bu dönemde olimpiyatlar her dört yılda bir defa kongre kararıyla Avrupa ülkelerinin birinde uygulanmıştır. Müsabakalara herhangi bir sporu meslek edinmiş olmayanlar ve para karşılığında yarışmayan sporcular kabul edilir. Ayrıca her milletten tekli müsabakalara 12, toplu müsabakalara ise önceden belirlenen sayı dışında katılım sağlanamaz. 17 yaşından küçükler müsabakalara katılamaz. Olimpiyat müsabakalarında kazananlara bir madalya verilir. Bazı müsabakalarda ise birkaç kişiye birlikte bir vazo verilir.³⁵

1912 yılında Stockholm'de gerçekleşecek olan Olimpiyat oyunlarında 1.ye Altın madalya, 2.ye Gümüş madalya ve 3.ye Bronz madalya verilmesi kararlaştırılmıştır. Her milletten 12 kişinin katılacağı olimpiyat oyunlarında düz bir alanda 100 metre, 200 metre, 300 metre, 800 metre, 1.500 metre, 5.000 metre,

³¹ "On dokuzuncu yüzyılın sonlarından itibaren ortaya çıkan yeni milletler, milli yapıların, kurumların oluşmasıyla ulusal kimliklerin biçimlenmesi, kadın organizasyonlarının artması, cinsiyet kimliklerinin tartışılması canlı bir kadın hareketini mecburi kılmış, aynı süreçte kadınlar bir cinsiyet kimliğiyle milli ulusal yapılara kendilerini kabul ettirmeye başlamışlardır." Ümüt Akagündüz, *II. Meşrutiyet Döneminde Kadın Olmak*, Yeni İnsan Yayınları, İstanbul, 2015, s. 44,45.

³² Çetin Özdilek, *Modern Yaz Olimpiyatlarının Tarihsel Gelişimi (1896-1996)*, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 1998, s. 33.

³³ Galatasaray lisesi öğrencilerinden ve Kurtuluş spor kulübü sporcularından Aleko Mulos isimli bir genç Osmanlı'yı temsil ederek jimnastik alanında olimpiyatlara katılmış olsa da 97 kişinin katıldığı müsabakada bir derece elde edememiş olduğu ifade edilir. *Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi'nin 100 Yılı 1908-2008*, (Der: Altuğ İstanbulluoğlu), s. 174.

³⁴ Selim Sırrı, "Olimpiyat Oyunları ve Sporların Temerküzü", *Terbiye ve Oyun*, Sene 2, Numara 1, Temmuz 1922, s. 9.

³⁵ Selim Sırrı, "Eski ve Yeni Olimpiyatlar", s. 213.

10.000 metre yaya yarışı düzenlenmiştir. Ayrıca düz bir alanda 110 metre çitli yarış, 10.000 metre yürüyüş yarışı, hız alarak yüksekten atlama, hız almadan yüksekten atlama, hız alıp uzunluğuna atlama, hız almadan uzunluğuna atlama, 3 adım atlama, sılıkla atlama, cirit atma, disk atma, 9 kilo ağırlığında gülle savurma, 9 kilo ağırlığında çekiç savurma, kürek çekme müsabakaları, bisiklet yarışları, eskrim müsabakaları, futbol müsabakaları, jimnastik müsabakası, tenis müsabakası, alafranga güreş müsabakası, yat ve yelkenli müsabakası at yarışları ve av müsabakalarına yer verilmiştir.³⁶ Selim Sırrı Bey Terbiye ve Oyun Mecmuasında müsabakalara katılmak isteyenler için bir ilan yayımlanmıştır. Bu ilanda Stockholm’de 10 günlük ikamet ücretinin kişi başı 50 lira olduğu ve bu ücretin masraf nezaretine yatırılarak sertifika almalarının gerektiği ifade edilmiştir.³⁷

3. Uluslararası Olimpiyat Oyunları Cemiyeti

Yeni olimpiyat oyunlarının gerçekleştirilmesinin düzen içinde yürütülebilmesi amacıyla Uluslararası Olimpiyat Cemiyeti’nin kurulma kararı alınmıştır. Cemiyet, tüm ülkelere şubeler açarak olimpiyat oyunlarının düzenlenmesinde eksik kalan noktaları doldurmak amacıyla hareket etmiştir. Bu doğrultuda birçok girişimde bulunmuştur. Baron De Coubertin, 1892 ve 1894’te Sorbonne Üniversitesinde düzenlenen kongrelerde olimpiyatları canlandırma fikrini açıklamış ve 1894 kongresinde Uluslararası Olimpiyat Komitesi’nin ilk genel sekreteri olmuştur.³⁸ 23 Haziran 1894 tarihinde Paris Sorbonne Sarayında Uluslararası Olimpiyat Konferansı yapılmıştır. Bu konferansta olimpiyat oyunlarının tekrar 4 yılda bir büyük şehirlerde düzenlenmesinin kararlaştırılmasının ardından Olimpiyat Cemiyeti tarafından 1896 Atina, 1900 Paris, 1904 San Luis, 1908 Londra ve 1912 Stockholm Olimpiyatları gerçekleştirilmiştir. Cemiyet her yıl başka bir ülkede konferans düzenlemiştir.³⁹ Cemiyetin 31 ülkeden 45 azası bulunur. Daimî üyelerden 1 kişinin bulunması şartıyla en az 3 kişinin katılımıyla çeşitli şehirlerde toplanabilir. Cemiyet olimpiyat oyunlarının düzenlenmesi ve uygulanmasından, olimpiyatlara katılacak olan ülkeleri davet etmek ve olimpiyatlara katılımı arttıran düzenlemelerden sorumludur. Ayrıca çeşitli milletleri karşı karşıya getirerek

³⁶ Selim Sırrı, “Eski ve Yeni Olimpiyatlar”, s. 214.

³⁷ Selim Sırrı, “Eski ve Yeni Olimpiyatlar”, s. 215.

³⁸ As, “İmparatorluktan Cumhuriyete Geçiş Sürecinde Bir Uluslararası Entegrasyon Örneği Olarak Modern Olimpiyatlara Katılım”, s. 4.

³⁹ Selim Sırrı, “Beynelmilel Olimpiyat Oyunları Cemiyetinin Eseri”, *Terbiye ve Oyun*, Sene 1, Numara 19, 26 Nisan 1328, s. 297.

yarışları düzenler ve olimpiyatların geliştirilmesini sağlamaya çalışır.⁴⁰ 1896 yılında gerçekteştirilen olimpiyat dereceleri ile 1924 yılı dereceleri arasında ciddi fark bulunur. Burada olimpiyatların geliştirilmesinin etkisi olduğu kadar sporcuların tecrübe disiplinleri de büyük önem taşır. Örnek verilecek olursa 1896 olimpiyatlarında yüksek atlamada dünya şampiyonu 176,5 drece yaparken 1924 olimpiyatlarında 2 metreye ulaşan sporcular bulunur.⁴¹

Cemiyet tarafından 1897 yılında Hever şehrinde, 1905 yılında Brüksel’de ve 1906 yılında Paris şehrinde kongreler düzenlenmiştir. Baron De Coubertin milletler arası olimpiyat cemiyetine girmemiş olan devletleri ziyaret amacıyla 1907 yılında seyahate çıkmış ve Osmanlı Devleti’ne gelince Selim Sırrı Bey ile tanışmıştır. Kendisinden Osmanlı Devleti’nin Cemiyet elçiliğini yapmasını istemiştir. 1908 II. Meşrutiyet’in ilanı sonrası Selim Sırrı Bey Osmanlı Milli Olimpiyat Cemiyetini kurmuş ve 1912 Stockholm olimpiyatlarına hazırlanmaya karar vermiştir.⁴² Selim Sırrı Bey 1909 senesinde Berlin’de Comte Von Der Asseburg tarafından düzenlenecek olan kongreye davet almış ve dünyanın dört bir yanından gelen 30 temsilci ile 10 gün Almanya’da kalmıştır. Burada Baron’un kendisine sorduğu bir soru karşısında şu cevabı verdiğini ifade eder: *“Biz Türkler ne ecdadımızın fütuhatıyla mağrur ne de istikbal hayaletiyle müftehiriz. Senelerden beri bütün hukuk-ı beşeriyeden mahrum bir halde yaşadık. Binaenaleyh birçok hususatta olduğu gibi sporda dahi pek geri kaldık. Pek az zaman zarfında bu noksanımızı tamir ve telafi edeceğiz ve Stockholm’de mümkün olmazsa da bu muazzam şehirde icrası mukarrer olan olimpiyat müsabakalarına iştirak ile size beğendirilebilecek birkaç Osmanlı genci takdim etmeye muvaffak olacağımızı ümit ediyorum.”*⁴³ Revue Olympique, 1909 senesinin ocak ayında yayınlanan sayısında 15 Aralık 1908 yılında yapılan oylamayla Selim Sırrı Bey’in Türkiye’de ilk uluslararası olimpiyat cemiyeti üyesi olduğunu duyurmuş ve bir tanıtım yazısı yayınlamıştır. Böylece Selim Sırrı Bey IOC’nin 59 numaralı üyesi sıfatıyla Asya kıtasındaki ilk temsilcisi olmuştur.⁴⁴ Hever’de düzenlenen kongreye Fransa Cumhurbaşkanı başkanlık yapmıştır. Kongrede sporun sıhhi, ahlaki ve terbiyevi yönleri ele alınmıştır. Brüksel kongresi ise Kral II. Leopold başkanlığında gerçekteşmiş ve beden egzersizlerinin tıbbi yönleri üzerinde durulmuştur. 1906 Paris kongresinde

⁴⁰ Selim Sırrı, “Olimpiyat Oyunları ve Sporların Temerküzü”, s. 10.

⁴¹ Haluk Hekimoğlu, “Açık Hava Oyunları”, *Beden Terbiyesi ve Spor*, S. 37, Ankara, 1942, s. 17.

⁴² Selim Sırrı Tarcan, *Yeni ve Eski Olimpiyatlar*, Ülkü Basımevi, İstanbul, 1948, s. 24-27.

⁴³ Selim Sırrı, “Olimpiyat Oyunları”, *Şehbal Mecmuası*, S. 27, s. 58.

⁴⁴ Tolga Şinoforoğlu, “Türkiye’nin Erken Dönem Olimpik Serüveni ve Ay-Yıldız’ın Olimpiyat Oyunlarında İlk Resmi Temsili”, *Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spormetre Dergisi*, S.18 (Özel Sayı), 2020, s. 35.

sanayi, edebiyat ve beden egzersizleri arasındaki bağlantılar tartışılmıştır. Olimpiyat müsabakası programına mimari, resim, musiki, heykeltıraşlık ve edebiyat müsabakalarının eklenmesi kararı bu kongrede alınmış ve beden eğitimi konu alan her eserin kabul edilmesi kararı verilmiştir. 1912 yılında İsveç'te gerçekleşmiş olan olimpiyat oyunlarını İsveç merkez cemiyet komitesi düzenlenmiştir. Cemiyetin merkez federasyonu sporun yaygınlaşmasını sağlayan nakit ihtiyacını karşılamayı kabul etmiştir. Ayrıca olimpiyat oyunları sırasında spor müsabakalarını düzenlemeyi sağlayan komisyonlar oluşturma görevini üstlenmiştir. 1913 yılında Lozan şehrinde beden eğitimi, psikoloji ve fizyolojiyi konu edinen bir kongre toplanmıştır. 1914 yılında Paris'te 20 yıllık bir plan yapılarak olimpiyatlara katılacak olan milletlerin sağlaması gereken kaideler düzenlenmiştir. Ayrıca davet edilecek ülkeler ve olimpiyat komitesi üyelerinin sağlaması gereken özellikler ele alınmıştır.⁴⁵ Osmanlı Devleti 1916 yılında Paris'te yapılacak olan Olimpiyat Komitesi toplantısına da katılmamayı kararlaştırmıştır.⁴⁶

1922 yılına gelindiğinde Paris şehrinde Olimpiyat Cemiyeti tarafından düzenlenen kongreye Baron de Coubertin, Selim Sırrı Bey'e yazdığı şu mektupla onu kongreye davet etmiştir. *"Aziz Dostum ve Meslektaşım 1922 senesi 7,8,9 Haziranda Paris'te inikad edecek olan kongrede sizin bulunmanızı şiddetle arzu ediyorum. Cemiyetimize Mösyö Poincare riyaset edecektir. Sizin Paris'e gelmenizden ne büyük fayda hasıl olacağını alakadar olanlara bildiriniz. Benim için ve samimi dostlarınız için sizi içimizde görmenin bir saadet teşkil edeceğine de itimad ediniz."*⁴⁷ 1924 Paris Olimpiyatları'nda Milletler Cemiyeti üyesi olmayanların olimpiyatlara katılımının kabul edilmemesi esası bulunur. Ancak Coubertin'in aracılığıyla henüz cemiyet üyesi olmayan Türkiye'nin kabul edilmesine izin verilmiştir. Türkiye Olimpiyat Cemiyeti tekrar kurulmuş ve Selim Sırrı Bey yeniden Türkiye

⁴⁵ Selim Sırrı, "Beynelmilel Olimpiyat Oyunları Cemiyetinin Eseri", s. 298, 299.

⁴⁶ BOA, HR.İD. 1223/33

⁴⁷ Selim Sırrı, "Olimpiyat Oyunları ve Sporların Temerküzü", s. 12.

Uluslararası Olimpiyat Cemiyeti Temsilcisi olmuştur. Hükümet tarafından 17.000 lira tahsis edilmiş⁴⁸ ve Olimpiyatlara 40 Türk sporcu gönderilmiştir.⁴⁹

4. İsveç Yaşamı ve 1912 Stockholm Olimpiyat Oyunları

Selim Sırrı Bey beden terbiyesi⁵⁰ alanında eğitim almak amacıyla 1908 yılında İsveç'e gitmiştir. Burada aldığı eğitim nedeniyle İsveç'le ve İsveç kralıyla yakın ilişkiler kurmuş, hatıralarını kaleme alırken de İsveç'in dünyada eşi benzeri olmayan bir şehir olduğunu ve Poltova Savaşı sonrası Kral 12. Şarl'ın Osmanlı'ya sığınması nedeniyle Türkleri çok sevdiklerini ifade etmiştir.⁵¹ İsveç'te iki yıl eğitim aldıktan sonra ülkesine dönmüş ve şu sözlere yer vermiştir: *"İsveç'e pazılarımıla gittim kafamla döndüm."*⁵² Her dönemde hür yaşamış olan İsveç 12. Şarl'ın Ruslara karşı mağlup olması üzerine savaş meydanında kaybettikleri savaşı eğitim ve gelişimle kazanmaya çalışmıştır. Bu amaç doğrultusunda millet mekteplerine, sanayiye, ilim ve irfana önem vermiş ve yetiştirdiği "Carl Linnaeus" (1707-1778), "Jöns Jakob Berzelius" (1779-1848), "Alfred Nobel" (1833-1896) gibi isimlerle dünya medeniyeti tarafından taktir edilmiştir.⁵³

İsveç'te çeşitli gözlemlerde bulunmuş olan Selim Sırrı öncelikli olarak Osmanlı Devleti'nden Stockholm'e gitmenin zor olmadığını ifade eder. Özellikle Berlin ve Fransa'dan Stockholm'e ulaşımın daha kolay olduğunu belirtir. Paris şehrinden "Ekspres İskandinav" kullanılarak Berlin üzerinden ulaşım 43 saattir.

⁴⁸ "Türk gençleri arasındaki spor müesseselerinin Avrupa sporcuları ile sıkı bir temasta bulunmaları ve spor faaliyetinin fenni esasata tevfikan tanzimi hususunda Avrupa mütehasşislarından istifade edilmesi zaruridir. 1924 Mayısında Paris'te küşadı mukarrer Olimpiyad müsabakalarına Türkiye İdman Cemiyyetleri İttifakı'nda davet olunmuştur. Bu müsabakaya iştirak etmekte Türkiye için menafi' vardır. Ve Memleketimizde sporculuğun terakki ve taammüm etmesi her halde bu gibi beynelmilel müsabakalara iştirake mütevakkıftır. Binaenaleyh Türk gençlerini beynelmilel müsabakalara iştirak ettirebilecek surette ta'lim ve ihzar etmek üzere icab eden mütehasşisların Avrupa'dan celbi ve mezkur Olimpiyad müsabakalarına Türk İdmancılarının da iştiraki esbabının te'mini için müsta'celen sarfına lüzum görülen onyedibin liranın masarıf-ı gayr-ı melhuze tertibinden Türkiye İdman Cemiyyetleri İttifakı Merkez-i umumiyesine verilmesi takrrür etmiştir." BCA, 30-18-1-1 (Kararlar Daire Başkanlığı 1920-1928), Yer No: 8-46-6.

⁴⁹ Nuray Özdemir, "Türkiye Cumhuriyeti'nin Katıldığı İlk Uluslararası Organizasyon: 1924 Paris Olimpiyatları", *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, S. 51, 2013, s. 720, 735.

⁵⁰ Selim Sırrı, İsveç dönüşünde "İstanbul Beden Terbiyesi Kulübü"nü kurmuştur. Ayrıca okullarda derslere girmeye başlamış ve çeşitli yerlerde konferanslar düzenlemiştir. Niyazi Altunkaya, *Türkiye'de Beden Eğitiminin Öncü Kızları*, Cumhuriyet Kitapları, İstanbul, 2021, s. 37.

⁵¹ Selim Sırrı Tarcan, "Hatıralarım", *Canlı Tarihler XVI*, Türkiye Yayınevi, İstanbul, 1946, s. 45.

⁵² Kandemir, "Selim Sırrı ve Spor", *Dost Gözile 75 Yaşında Genç Selim Sırrı Tarcan*, Ülkü Basımevi, 1950, s. 27.

⁵³ Selim Sırrı, "Stockholm'de Olimpiyat Oyunları", *Terbiye ve Oyun*, Sene 1, Numara 21, 24 Mayıs 1328, s. 347

45 gün baz alınır sa yapılacak masraf git gel ücreti toplamı birinci mevki hesaplanınca 327 frank, ikinci mevki ise 250 frank olarak belirtilir. Yataklı vagonda birinci mevki 10 frank, ikinci mevki 5 frank olarak ifade edilir. Yemek için 5 frank ödenerek tabldotta yenilir. Selim Sırrı Bey, *Stockholm'e mayıs, haziran aylarında gitmelidir. Filhakika kışın da oranın kendisine mahsus eğlenceleri, şayan-ı temaşa buz sporları, tiyatroları var ise de daima karanlık olan ve bitmek tükenmek bilmeyen geceleri insanın ruhuna kasvet veriyor.*⁵⁴ ifadelerine yer veriyor. Mälaren Gölü üzerinde irili ufaklı 1200 ada bulunur. Adalar ağaçlık alanlara sahip olmasının yanında adada yaşayanlar azdır. Kıyısında ise görenlerde hayranlık uyandıran “Drottningholm Sarayı” ve “Gripsholm Kalesi” bulunur. Baltık sahilinde ise 7000 ada vardır ve vapurlar aracılığıyla bu adalar ziyaret edilebilir. Saltsjöbaden köyü Stocholm'e 15 kilometre mesafede bulunur. Burada Profesör Doktor Zander'in bir tedavihanesi bulunur. Bahar ayında Avrupa ve Amerika'dan gelen turistler burada tatil yapar.⁵⁵

Selim Sırrı'ya göre İsveç'in başkenti olan Stockholm, temiz caddeleri, özenli binaları, yeşili bol ve doğal güzelliklere sahip bir şehirdir. Sularla çevrili olması nedeniyle Venedik şehrine benzetilmiştir. Rusya'dan sonra ikinci en geniş araziye sahip olan ülke İsveç'tir. Arazinin geniş olmasına rağmen ikamet edenlerin az olması tabiatın tahrip edilmesini engellemiştir. İsveç'in güney kesimlerinde ziraat yapılmakta, kuzey kesiminde ise demir madenlerinin fazla olması nedeniyle el işlerine önem verilmektedir.⁵⁶

1912 yılında Stockholm Olimpiyat Oyunları için 1.190.000 frank karşılığında bir stadyum inşa edilmiştir. İnşaatında İsveç kiremidi ve kaba granit taşlar kullanılmıştır. İki kulesi bulunan stadyumda kulelerin arkasında idareye ait şubeler bulunur. Ayrıca içerisinde soyunma odaları, tuvalet ve duş salonları ve mutfak gibi alanlar yer alır. Stadyuma doğu, batı, kuzey ve güneyde bulunan dört kapıdan girilir. İçerisinde futbol alanı, atlama ve sıçrama için özel zeminler, 383 metre uzunluğunda bir koşu alanı bulunur.⁵⁷ İsveç mimarisi tarzında yapılan stadyumun kemerleri arasında bayrak alanı bulunur ve müsabakaları kazananların devletine ait bayraklar buraya asılır. Güney kapısının ortasında musiki kürsüsü mevcuttur. Kazanan kişiler kulelerden duyurulur. Oturulacak alanlarda reçineli ağaç kullanılmıştır. Sütunlar, taşlar ve çelenklerle donatılmıştır. Girişler İsveç bayrağıyla donatılmış, biletlere altın harflerle

⁵⁴ Selim Sırrı, “Stockholm'de Olimpiyat Oyunları”, s. 348.

⁵⁵ Selim Sırrı, “Stockholm'de Olimpiyat Oyunları”, s. 347, 348.

⁵⁶ Selim Sırrı, “Stockholm'de Olimpiyat Oyunları”, s. 345, 346.

⁵⁷ Selim Sırrı, “Beynelmilel Olimpiyat Oyunları Cemiyetinin Eseri”, s. 299.

oturulacak yerlerin numaraları yazılmıştır. Selim Sırrı Bey stadyumların milletlerin medeniyet seviyesinin başarısını gösteren en önemli yerler olduğunu söyler ve eski olimpiyatlar döneminde Romalıların Yunanlıları yenmesi üzerine stadyumu tahrip nedeninin bu düşünceden ortaya çıktığını ifade eder.⁵⁸ Selim Sırrı Bey'in değerlendirmelerine göre Stockholm Olimpiyat Stadyumu ile Atina Olimpiyat stadyumu karşılaştırılınca Stockholm stadyumunun daha özenli olduğu söylenebilir. Atina stadyumu eski alanı muhafaza etmek amacıyla yapılması nedeniyle değiştirilmemiştir. Stockholm ise detaylı ve mimari yapısına özen gösterilerek ve en ufak bir ayrıntı atlanmadan inşa edilmiştir. Bu nedenle olimpiyatların oldukça düzenli bir şekilde gerçekleştiğine vurgu yapmıştır.⁵⁹

Olimpiyatlara katılmak amacıyla dünyanın dört bir yanından sporcular Stockholm'e gitmiştir. Belediyeler tarafından sıkı bir çalışma yapılarak parklar, caddeler süslenmiş, her taraf tertemiz bir hale getirilmiştir. 50 metre genişliğindeki caddelerde halk akın akın yürümüş, tramvaylar ve otomobiller insanları stadyuma taşımıştır.⁶⁰ 30 bin kişilik izleyici sorunsuz bir şekilde yerlerine oturmuştur. Kral, kraliçe, prens ve prensesler kendileri için ayrılmış localarda yerlerini almıştır. Olimpiyat komitesi azası kralın sağ tarafında oturmuştur. Yanında ise basın locası yer almıştır. Kralın sol tarafında Vükela-ı Mebussan Azaları ve elçiliklerin ileri gelenleri oturmuştur. Bir erkek sesi işitilerek müzikal marş eşliğinde müsabakalar başlamıştır. Geçit koridorunda müsabakaya katılan yarışmacılar yürüyüş yaparak 26 milletten kızlı erkekli yarışmacılar kralın huzurunda resmi geçit yapmıştır. Bu geçit yürüyüşüne yaklaşık 4000 erkek, 1000 kadın yarışmacı katılmıştır. Selim Sırrı Bey "Türkler kadar kuvvetli"⁶¹ sözünü Avrupa'ya kabul ettirmiş bir milletin bu olimpiyat oyunlarında varlık göstermemesinin onu duygulandırdığını şu sözlerle ifade eder: *Terbiye-i bedeniye milletlerin derece-i temdinini ölçmek için bir muayyer sahihdir denilebilir. Yunan-ı kadimde olduğu gibi bugün de bu fenne ehemmiyet veren en müterakki, en mütemeddin olan akvamddır her dört sene de Avrupa payitahtlarından birinde icra edilen yeni olimpiyatlara kralların riyaset etmesi de meselenin ehemmiyetini ve açıkça gösteriyor. Şu geçen cedvele bir göz gezdirsek bu husustaki mevkiimizi pek acı*

⁵⁸ Selim Sırrı, "Beynelmilel Olimpiyat Oyunları Cemiyetinin Eseri", s. 300.

⁵⁹ Selim Sırrı, "Olimpiyat Oyunları" *Terbiye ve Oyun*, Sene 1, Numara 22-23-24, 1 Ağustos 1328, s. 371.

⁶⁰ Selim Sırrı, "Olimpiyat Oyunları" s. 369.

⁶¹ Selim Sırrı, *Türklerde Beden İdmanları*, Başvekalet Müdevvenat Matbaası, İstanbul, 1928, s.3. Selim Sırrı Bey'in anlatımıyla "1900 Paris sergisinde düzenlenen pehlivanlık cihan müsabakasında Osmanlı Devleti'ni temsilen Kara Ahmet isimli pehlivan 17 gece sırayla dünyanın dört bir yanından gelen pehlivanları yenmiş ve Türk kadar kuvvetli deyiminin ne kadar yerinde olduğunu dünyaya göstermiştir."

bir surette anlarız. Şayan teşekkürdür ki Mıgıryan ve Papazyan Efendiler gibi 2 muhterem Ermeni bu müsabakalara Osmanlılık namına dahil olarak yüzümüzü ağartacaklardır. Onlar gitmese idi stadyumun her tarafına talik edilen Osmanlı bayraklarının altında ellerim bu kerimde yap yalnız dolaşacaktım. Fakat hiç meys değilim gençlerden büyük ümidim var. Terbiye-i bedeniye memleketimizde büyük adımlarla ilerliyor. Dört sene sonra Berlin’de icra edilecek olimpiyatlarda isabet vücud edecek yüzlerce gencin hayal perveari benim kuvvet ve cesaretimi arttırıyor ve bir sada-i gayb kulağıma biz yaşıyoruz ve yaşayacağız diye haykırıyor.⁶² Aslında Osmanlı Devleti’nin son döneminde beden sağlığının akli sağlıktan daha önemli olduğu vurgulansa da beden eğitimi düşüncesi devlet tarafından benimsenememiştir.⁶³ Selim Sırrı, Stockholm Olimpiyatları’na Türk katılımcı götürmek amacıyla hükümete başvuru yaptığında Harbiye Nezareti’nin kendisine verdiği ret cevabına istinaden sitemini şu şekilde ifade eder: olimpiyatların birinci derece önemini askerliğin oluşturduğunu ve Almanya’nın 1 General 6 zabıt, Fransa’nın 1 Miralay 5 zabıt, Rusya’nın 1 General 30 zabıt göndermiş olduğunu söyler.⁶⁴ Selim Sırrı Bey’in olimpiyat gözlemlerinde İtalya, Danimarka, Belçika, Yunanistan ve Sibiry gibi ülkelerin çeşitli rütbelerden birçok zabıt gönderdiğini söyler. Silah atma müsabakalarında Amerikalıların birinci olduğunu ekler. 25-26 yaş aralığında bulunan İsveç veliahdının olimpiyat meydanına inerek bir konuşma yaptığını ifade eder. Krala hitaben tane tane konuşmaya başladığını ve olimpiyatların geçmişinden alarak o döneme kadar olan spor dönemlerinden bahsettiğini söyler. İsveç veliahtı İsveçlilerin beden eğitime verdikleri öneme değinmiş ve bedenine bakan milletlerin ömür boyu yaşayacağını söyleyerek konuşmasını sonlandırmıştır. Daha sonra kralın benzer bir konuşma merasiminin üzerine müsabakalar başlamıştır.⁶⁵

⁶² Selim Sırrı, “Stockholm’de Olimpiyat Oyunları”, s. 350.

⁶³ Ümüt Akagündüz, “Düşünce Tarihimizin Eğitimci Simalarından Ayşe Sıdika Hanım ve Usûl-ı Talim ve Terbiye Dersleri Adlı Eseri”, *Folklor/Edebiyat*, C. 21, S. 81, 2015/1, s. 92.

⁶⁴ Selim Sırrı, “Olimpiyat Oyunları” s. 371.

⁶⁵ Selim Sırrı, “Olimpiyat Oyunları” s. 374.

Tablo. 1912 Stockholm Olimpiyatları⁶⁶

Ülke	Spor Müsabakaları	Sandal ve Yat Yarışları	Bisiklet	Binicilik	Eskirim	Futbol	Jimnastik	Kapalı Tenis	Açık Tenis	Yüzme	Yeni Pentatlon	Silah Atma	Yelkenli Yarışı	Güreş	Toplam
Devlet-i Osmaniyye	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
İngiltere	74	5	20	10	20	18	35	11	12	36	6	25	2	-	267
Rusya	25	1	6	20	35	15	50	-	10	12	10	30	36	10	224
Norveç	15	22	6	8	8	22	24	-	6	12	5	30	6	5	211
Macaristan	32	20	10	1	20	24	32	-	8	22	5	12	-	20	206
Almanya	26	6	12	30	10	30	32	-	5	18	-	10	8	10	183
Danimarka	12	6	8	6	8	15	65	2	8	6	5	18	2	16	169
Finlandiya	20	6	5	-	-	13	31	-	-	15	-	24	6	30	162
Fransa	70	6	12	5	15	-	14	4	-	-	-	24	2	-	144
Amerika	100	-	8	4	6	-	-	-	2	10	1	1	-	5	136
Avusturya	18	10	8	1	10	20	-	-	8	20	3	10	-	10	118
Bohemya	12	6	6	-	16	-	7	5	8	6	1	-	-	8	71
İtalya	6	12	-	-	10	-	24	-	3	4	-	7	-	4	70
Belçika	1	14	-	4	12	14	-	-	-	12	-	18	-	-	66
Kanada	30	15	-	-	-	-	-	-	-	6	3	-	-	-	54
Hollanda	5	-	2	-	12	16	-	-	2	-	1	3	1	2	46
Avusturalya	11	19	1	-	-	-	-	1	2	5	1	-	-	-	40
Yunanistan	14	-	-	-	4	-	-	-	2	-	-	4	-	-	24
Lüksemburg	7	-	-	-	-	-	16	-	-	-	-	-	-	-	23
Natal Eyaletinden	7	-	1	-	1	-	-	3	-	-	-	8	-	-	20
Sırbıya	4	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	4	-	-	10
İsviçre	2	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
Toplam	493	125	105	89	193	187	406	23	65	183	37	222	32	127	2254

Bu tablodan başka İsveç usulü jimnastik yapmak üzere Danimarka'dan 400 erkek 150 kadın, İsveç'ten 1000 erkek 800 kadın yer alacaktır. Böylece müsabakalara dahil olacak olan sayı 4000'i bulacaktır.⁶⁷ İsveçlilerin en başarılı oldukları spor dalı jimnastiktir. Spora ve olimpiyatlara önem verildiğinin en açık göstergesi kralların da bu oyunlara iştirak etmesidir. Bu olimpiyatlara Osmanlı

⁶⁶ Selim Sırrı, "Stockholm'de Olimpiyat Oyunları", s. 349.

⁶⁷ Selim Sırrı, "Stockholm'de Olimpiyat Oyunları", s. 349.

Devleti'nden iki Ermeni sporcu olan Papazyan ve Mıgıryan Efendiler⁶⁸ katılmıştır.⁶⁹ Stockholm Olimpiyat Oyunları'na ilk defa beş kıtadan sporcu katılımı sağlanmış, Japonya ilk kez olimpiyatlarda yerini almıştır. Modern pentatlon müsabakasının yanında kadın sporcular ilk kez yüzme ve dalış müsabakalarına katılmıştır.⁷⁰ Her milletten sporcular futbol ve tenis oynamış, yarışlar yapmış ve genel notlara dayalı olarak 1. Amerika, 2. İsveç, 3. İngiltere, 4. Finlandiya, 5. Almanya, 6. Fransa, 7. Rusya, 8. İtalya, 9. Danimarka, 10. Belçika olmuştur.⁷¹

5. 1924 Paris Olimpiyat Oyunları

Selim Sırrı Bey 1912 Stockholm Olimpiyatları için duygulandığını ifade etmişti. 1924 Paris Olimpiyatları için ise şu sözlere yer vermiştir: *1924'te Paris'teki olimpiyatlara bu sefer bizde iştirak edeceğiz. Hiçbir müsabakayı kazanamayacağımıza şimdiden emin olabiliriz. Yalnız bu müsabakalara mutlaka birinci çıkmak için iştirak edilmez. Bu kadar senedir durmadan çalışan Fransızlar bile şimdiden birincilikleri alamayacaklarını fakat o cihan müsabakasında pek hissiyatlı bir tarzda irae-i mevcudiyet edeceklerini söylüyorlar ve diyorlar ki maalesef İsveçliler ve Amerikalılar gibi bizim spor mürebbilerimiz yok. Binaenaleyh onlar kadar mükemmel hazırlanamıyoruz. Fransa böyle söylüyorsa biz ne diyelim. Avrupa'ya dayak atmak, birinci çıkmak için değil Türklüğün bekaret-i ahlakiyesini muhafaza ettiğimizi göstermeye gideceğiz.*⁷² Bu sözlerin üzerine Terbiye ve Oyun Mecmuası'nda olimpiyatlara nasıl hazırlanılması gerektiğini anlatan makaleler yayınlamıştır.

Selim Sırrı Bey olimpiyat oyunlarında izlenilmesinden en çok zevk alınan müsabakanın koşu yarışları olduğunu ifade eder. Koşu yarışlarında başarı sağlanması için bazı kurallara uyulmasının gerekliliği üzerinde durulur. Koşular insan vücudunun ahenk ve zarafetini, atik ve çevikliğini sağlar. İyi koşabilmenin temel şartı sağlıklı organlara sahip olmaktır. Koşanlar en zayıf oldukları yerden yorulur. Organlardan birinin yorgunluğu diğer organlar üzerinde baskıya neden olur. Bu nedenle koşuda insan vücudunun tüm organlarının sağlıklı olması, kan dolaşımı ve nefes alışması etkilidir. Koşu yarışları 12-17 yaş arası ve 17+ olarak ayrılır.

⁶⁸ "Ju Olimpik'e taraf-ı Hükümet-i Seniyye'den izam buyrulan Selim Sırrı Bey her taraftan mazhar-ı ihtiramat olmuş ve Temmuz'un on üçüncü günü Stockholm'den müfarakat eylemiştir. Kendi hesaplarına olarak Robert Kolej mezunlarından Papazyan ve Mıgıryan Efendiler de mezkur müsabakalara iştirak için buraya gelmişler ve bunlardan Papazyan Efendi yalnız koşmaya iştirak eylemiştir. Mıgıryan Efendi müteaddid müsabakalara dahil olmuş ve ismi birkaç günler programlarda mezkur bulunmuştur." BOA, HR.İD. 1223/30.

⁶⁹ Selim Sırrı, "Stockholm'de Olimpiyat Oyunları", s. 350.

⁷⁰ Fatih Özgül, *Geçmişten Günümüze Beden Eğitimi ve Spor*, Sonçağ Akademi Yayınları, Ankara, 2019, s. 72.

⁷¹ Selim Sırrı, "Olimpiyat Oyunları" s. 375.

⁷² Selim Sırrı, "Olimpiyat Oyunları ve Sporların Temerküzü", s. 12.

17 yaşından küçük olanlar için ağır antrenmanlardan kaçınılmalı ve en fazla 60 metrelik bir koşu yarışı düzenlenmelidir. 100 metre koşu yarışlarında Amerikan usulü olarak adlandırılan şekilde çıkış yapılmalıdır. Bu sistemde iyi bir çıkışla diğer yarışmacılara 2 metre kadar fark atılabilir.⁷³ 100 metre koşularında nefes büyük öneme sahiptir. Koşucular yarış sırasında birkaç büyük nefes alarak yarışırken bazı yarışmacılar ilk 50 metrede bir nefes almanın yeterli olduğunu ifade eder. Ayrıca yarış sırasında heyecan kontrol altına alınmaya çalışılmalı ve kafa arka tarafı kontrol etmemelidir. Zira başın dönmesiyle yarışmacı birkaç metre geriye düşebilir. Koşucuların sağlam ciğerlere ve zayıf, çevik bir vücuda sahip olmaları gerekir. 100 metre yarışlarına 17 yaşın altındaki sporcular katılamaz. Ayrıca yarışlarda madalya almış olanlar amatör müsabakalarda yer alamazlar.⁷⁴

Bu olimpiyat oyunlarına katılımın sağlanması için Paris'e gidilmeden önce hazırlık müsabakalarının yapılacağını ifade eder. Veliaht Abdülmecit Efendi de olimpiyat müsabakalarına sahip çıkılmasını buyurmuştur. Güreş, boks, futbol, sırıkla atlama, tenis ve 100 metre koşu yarışlarında birincilere gümüş madalya ve diploma, ikincilere ise bakır madalya verilecektir. Güreş sporunda kazanılan derece ödülleri Veliaht Abdülmecit Efendi, futbolda kazanılan derece ödülleri Abdürrahim Efendi, sırıkla atlama derece ödülleri Abdülhalim Efendi, boks derece ödülleri ise Ömer Faruki Efendi tarafından Milli Olimpiyat Cemiyeti'ne gönderilmiştir. Milli Olimpiyat Cemiyet başkanlığını Hasib Beyefendi yapmaktadır.⁷⁵ Milli Olimpiyat Cemiyeti, Türkiye İdman Cemiyetleri ittifakının aracılığıyla 1922 senesi rekor müsabakalarına 19 Eylül Cuma günü başladı. Jandarma Mektebi spor alanında uygulanan ilk müsabakalar sporculardan oluşan bir heyet huzurunda özenle uygulandı. Tenis maçlarına katılan Fenerbahçe, Nişantaşı Kulüpleri ve İdman Yurdu'nun yaptığı maçları Fenerbahçe kazandı. Aynı gün öğleden sonra yapılan yüzme yarışlarında 100 metreyi 1 dakikada tamamlayarak birinci olan isim Galatasaray'dan Fazıl Bey, 2 dakika 10 saniyede ikinci olarak tamamlayan isim ise yine Galatasaray'dan Sedat Bey olmuştur. Sırt üstü yüzme yarışlarında 100 metreyi 2 dakika 12 saniyede tamamlayarak birinci olan isim İdman Yurdu'ndan Mehmet Ali Bey olurken 2 dakika 30 saniyeyle ikinci olan isim Galatasaray'dan Malik Bey'dir. 6 metre yüksek dalmalarda Anadolu'dan Refet Bey birinci, İdman

⁷³ Selim Sırrı, "1924 Beynelmilel Olimpiyat Cihan Müsabakalarına Hazırlanacak Türk Gençlerine (100 Metre Yarışlar)", *Terbiye ve Oyun*, Sene 2, Numara 1, Temmuz 1922, s. 13.

⁷⁴ Selim Sırrı, "1924 Beynelmilel Olimpiyat Cihan Müsabakalarına Hazırlanacak Türk Gençlerine (100 Metre Yarışlar)", s. 14, 15.

⁷⁵ Selim Sırrı, "Hanedan-ı Âli Osman ve Olimpiyat Oyunları", s. 34.

Yurdu'ndan Necip Bey ikinci olmuştur. 400 metre yüzme yarışında Fazıl Bey 7,27 dakikada birinciliği ve Sedat Bey 7,47 dakikada ikinciliği kazanmıştır. 1922 yüzme olimpiyat cemiyeti kupasını Galatasaray, tenis kupasını ise Fenerbahçe kazanmıştır.⁷⁶ Selim Sırrı bütün bu hazırlıklar devam ederken 1924 olimpiyatları için şu sözlere yer verir: 1924'te Paris'te icrası mukarrer olan müsabakalara Cihan Harbi'nin tâkatfersâ fecayı ve felaketlerine rağmen iştiraka karar verdik. Aziz vatanın ay yıldızlı sancağı Atina'da necib, vakur Türk simaları fikri ve bedeni kabiliyetlerini aleme göstereceklerdir. Memleketin en mümtaz şahsiyeleri milli olimpiyat cemiyetine dahil olmuşlar ve bu hayırlı teşkilatın riyaset-i fahriyesini şehzadelerimiz deruhte buyurmuşlardır.⁷⁷ 1924 Paris Olimpiyat Oyunlarına⁷⁸ Türkiye Cumhuriyeti katılım sağlamıştır. Olimpiyatlarda tecrübeli olan devletler karşısında ciddi başarılar kazanamamış olsa da savaştan yeni çıkmış bir devletin burada varlık göstermesi ve Türk bayrağını dalgalandırması atlanmaması gereken bir husustur.⁷⁹ Bu doğrultuda Türkiye Cumhuriyeti kuruluşunun ilk yıllarından itibaren spora ayrı bir önem vererek devletin refahı ve devamlılığına yönelik olarak çocuk ve gençlere “sağlıklı, dinç ve çevik” olma vurgusu daima yapılmıştır.⁸⁰

Sonuç

M.Ö 776'dan itibaren Antik Yunan'da düzenlenen olimpiyat şenlikleri M.S 393 yılına kadar çeşitli müsabakalar eklenerek devam etmiştir. Bu tarihten sonra olimpiyat alanı çeşitli savaşlarla Romalılar tarafından tahrip edilmiştir. Avrupa'da Fransız Baron Pierre De Coubertin olimpiyat oyunlarını tekrar canlandırma fikrini ortaya atmış ve 1892 Sarbonne şehrinde düzenlenen kongrede bu fikir kabul edilerek Uluslararası Olimpiyat Cemiyeti kurulmuştur. İlk olimpiyat oyununun 1896 yılında Atina şehrinde düzenlenme kararı alınmış ve Atina Olimpiyat Oyunları gerçekleşmiştir. İkinci olimpiyat oyunları 1900 yılında Paris şehrinde gerçekleşmiş ve kadın yarışmacılar da katılım sağlamıştır. Bir sonraki olimpiyat oyunları ise sırasıyla 1904 yılında San Luis şehrinde, 1908'de Londra şehrinde, 1912 yılında Stockholm'de gerçekleşmiştir. Bir diğer

⁷⁶ Selim Sırrı, “Beynelmilel Olimpiyatlarda Hazırlık Müsabakaları”, Terbiye ve Oyun, Sene 2, Numara 5, Teşrinisani 1922, s. 74

⁷⁷ Selim Sırrı, “Hanedan-ı Âli Osman ve Olimpiyat Oyunları”, s. 34.

⁷⁸ Selim Sırrı Bey 1924 olimpiyatları sonrası Avrupa ülkelerini ziyaret etmiş ve orada gördüklerini “Garpta Hayat” kitabında anlatmıştır. Her milletin beden ile fikir arasında bir denge kuramaya çalıştığını ifade etmiştir. Selim Sırrı, *Garpta Hayat*, Devlet Matbaası, İstanbul, 1929, s. 40.

⁷⁹ Çetin Özdilek, *Modern Yaz Olimpiyatlarının Tarihsel Gelişimi (1896-1996)*, s. 54. Paris Olimpiyat Oyunları'nda Türkiye de temsil edildiği için Fransa Olimpiyat Heyeti Katib-i Umumiliği'nden Türk Olimpiyat Heyeti Riyaseti'ne iki madalya ve iki diploma gönderilmiştir. BOA, HR.İM. 126/36.

⁸⁰ Seval Yinilmez Akagündüz, *Ahlaklı Yurttaş*, Yeni İnsan Yayınevi, İstanbul, 2017, s. 126,127.

olimpiyat oyununun 1916'da Berlin'de yapılması düşünülse de I. Dünya savaşı nedeniyle gerçekleşmemiştir. 1920 yılında Anvers şehrinde düzenlenmesi planlanan olimpiyat oyunlarına I. Dünya Savaşını kaybeden ülkelerin Uluslararası Olimpiyat Cemiyeti üyelikleri sonlandırılarak katılımı yasaklanmıştır.

Selim Sırrı Bey tarafından Olimpiyatlar milletlerin varoluş mücadelesi olarak değerlendirilmiştir. Özellikle Stockholm Olimpiyat Oyunları'na katılım sağlayan Selim Sırrı Bey burada gördüklerini Terbiye ve Oyun Mecmuasında yayımladığı makalelerle detaylı olarak yer vermiştir. Osmanlı Devletinde Uluslararası Olimpiyat Cemiyeti Selim Sırrı Bey tarafından 1908'de kurulmuştur. İlk uluslararası cemiyet temsilciliğini Selim Sırrı Bey yapmıştır. Ancak Osmanlı Devleti'nde 1912 Stockholm Olimpiyat Oyunlarına iki Ermeni vatandaşının katılımı dışında bir katılım sağlanmamıştır. Osmanlı'nın olimpiyatlarda yer almamasının çeşitli nedenleri bulunur. Bunlardan birincisi Padişah II. Abdülhamit'in kendisine karşı bir kalkışmanın olmasından çekinmesi nedeniyle halk üzerinde baskı kurmuş olmasıdır. Bir diğer neden olimpiyat oyunlarına ayrılan bir bütçenin bulunmamasına ek olarak olimpiyatlara katılmak isteyenler masraflarını kendilerinin karşılayacak olmasıdır. Selim Sırrı Bey bu durumu Stockholm Olimpiyatları'ndaki gözlemlerinde sitem ederek ele almıştır. Tüm ülkelerin bayraklarının dalgalandığı alanda yedi cihana hükmetmiş bir devlet olan Osmanlı bayrağının olmayışının onu duygulandırıldığını ifade eder. Selim Sırrı Bey 1924 Olimpiyat oyunlarına katılmak için Jandarma kışlasında eğitimler vermeye başlamış ve burada müsabakalar düzenlemiştir. Terbiye ve Oyun Mecmuasında koşulara ve yarışmalara dair bilgiler yayınlayarak sporcuların dikkat etmesi gereken noktaları ele alınmıştır. Böylece Osmanlı Devleti zamanında başlatılan 1924 Paris Olimpiyat hazırlıkları Türkiye Cumhuriyeti tarafından neticelendirilmiştir. Selim Sırrı Bey Türkiye Cumhuriyeti Uluslararası Olimpiyat Cemiyeti'nin de ilk temsilcisi olmuş ve 1924 Paris Olimpiyatlarına hükümetin verdiği 17.000 liralık destekle 40 Türk sporcunun iştirak etmesini sağlamıştır. Olimpiyatlarda ciddi birikim ve tecrübeye sahip devler karşısında kayda değer bir başarı sağlanamamış olsa da savaştan yeni çıkmış bir devlet olarak olimpiyatlarda varlık gösterilmiş ve Türk bayrağı orada dalgalandırılmıştır. Sonuç olarak Osmanlı Devleti'nin olimpiyat oyunları ile tanışmasında belirleyici roller oynayan Selim Sırrı Bey olimpiyat fikrinin Türkiye'ye yerleşmesinde öncü bir isim olmuş, Olimpiyat oyunlarını yerinde görerek eksiklikleri tespit etmiştir. Bu noktada Selim Sırrı Terbiye ve Oyun Mecmuasındaki yazılarıyla olimpiyatlara yönelik sistematik bilgi aktarımının da ilk örneklerinden birisini vermiştir.

Kaynakça

Başbakanlık Osmanlı Arşivi

BOA, HR.İM. 126/36.

BOA, HR.İD. 1223/30.

BOA, HR.İD. 1223/33

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi

30-18-1-1 (Kararlar Daire Başkanlığı 1920-1928), Yer No: 8-46-6.

Dergiler

Terbiye ve Oyun Mecmuası

Telif ve Tetkik Eserler

Akagündüz, Ümüt; “Düşünce Tarihimizin Eğitimci Simalarından Ayşe Sıdika Hanım ve Usûl-ı Talîm ve Terbiye Dersleri Adlı Eseri”, *Folklor/Edebiyat*, C. 21, S. 81, 2015/1, ss. 87-106.

Akagündüz, Ümüt; *II. Meşrutiyet Döneminde Kadın Olmak*, Yeni İnsan Yayınları, İstanbul, 2015.

Alabaş, Ramazan; “Cumhuriyet’in İlk Yıllarında İlk Mekteplerde İnsani ve Toplumsal Değerler Eğitimi: Resimli, Yeni Musâhabât-ı Ahlâkiye ve Medeniye Ders Kitabı Örneği”, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, XVIII/36, (Bahar-2018), ss. 55-87.

Altunkaya, Niyazi; *Türkiye’de Beden Eğitiminin Öncü Kızları*, Cumhuriyet Kitapları, İstanbul, 2021.

Arıkan, Rauf; *Araştırma Yöntem ve Teknikleri*, Nobel Yayınları, Ankara, 2013.

As, Efdal; “İmparatorluktan Cumhuriyete Geçiş Sürecinde Bir Uluslararası Entegrasyon Örneği Olarak Modern Olimpiyatlara Katılım”, *Atatürk Yolu Dergisi*, S. 59, 2016, ss. 1-49.

Aşır Güçlü, Vildan; *Olimpiyat Oyunları*, Vakit Matbaa, İstanbul, 1936.

Balcı, Cemal; *Olimpiyat Sporları*, Boyut Yayıncılık, İstanbul, 2003.

Fikret, Halil; *Terbiye ve Tedris Tarihi*, C. 1, Devlet Matbaası, İstanbul, 1930.

Güven, Özbay; “İlk Modern Olimpiyat Oyunlarına (1896-Atina) Yarışmak için Giden İlk Türk Sporcusu Kimdir?”, *Türk Yurdu*, C. 31, S. 286, ss. 232-241.

Hekimoğlu, Haluk; “Açık Hava Oyunları”, *Beden Terbiyesi ve Spor*, S. 37, Ankara, 1942.

Kaçay, Zülbiye; Soyer, Fikret; “Coubertin’i Olimpizme Götüren Nedenler Üzerine Bir İnceleme”, *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, C. 1, S. 2, 2020, ss. 89-97.

Kahraman, Atıf; *Osmanlı Devleti’nde Spor*, T.C Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1995.

Kandemir, “Selim Sırrı ve Spor”, *Dost Gözile 75 Yaşında Genç Selim Sırrı Tarcan*, Ülkü Basımevi, 1950.

Kıral, Bilgen; “Nitel Bir Veri Analiz Yöntemi Olarak Doküman Analizi”, *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 15, 2020, s. 170-189.

Özdemir, Nuray; “Türkiye Cumhuriyeti’nin Katıldığı İlk Uluslararası Organizasyon: 1924 Paris Olimpiyatları”, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, S. 51, 2013, ss. 717-744.

Özdilek, Çetin, Şentürk, Aydın; Enver Döşyılmaz, "Modern Olimpiyat Oyunlarının Tarihsel Gelişimi ve Olimpiyatların Gezici Olma İlkesinin Günümüze Kadar Düzenlenen Oyunlar Açısından Değerlendirilmesi", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 9, 2003, ss. 223-237.

Özdilek, Çetin; *Modern Yaz Olimpiyatlarının Tarihsel Gelişimi (1896-1996)*, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 1998.

Özgül, Fatih; *Geçmişten Günümüze Beden Eğitimi ve Spor*, Sonçağ Akademi Yayınları, Ankara, 2019.

Sel, Ruhi; *Olimpiyat Oyunları*, Berksoy Basımevi, İstanbul, 1949.

Selim Sırrı; “1924 Beynelmilel Olimpiyat Cihan Müsabakalarına Hazırlanacak Türk Gençlerine (100 Metre Yarışlar)”, *Terbiye ve Oyun*, Sene 2, Numara 1, Temmuz 1922, ss. 12-15.

Selim Sırrı; “Beynelmilel Olimpiyat Oyunları Cemiyetinin Eseri”, *Terbiye ve Oyun*, Sene 1, Numara 19, 26 Nisan 1328, ss. 297-300.

Selim Sırrı; “Beynelmilel Olimpiyatlarda Hazırlık Müsabakaları”, *Terbiye ve Oyun*, Sene 2, Numara 5, Teşrinisani 1922, ss. 75.

Selim Sırrı; “Eski ve Yeni Olimpiyatlar”, *Terbiye ve Oyun*, Sene 1, Numara 14, 15 Şubat 1327, ss. 209-215.

Selim Sırrı; “Olimpiyat Oyunları ve Sporların Temerküzü”, *Terbiye ve Oyun*, Sene 2, Numara 1, Temmuz 1922, ss. 9-12.

Selim Sırrı; “Olimpiyat Oyunları” *Terbiye ve Oyun*, Sene 1, Numara 22-23-24, 1 Ağustos 1328, ss. 369-375.

Selim Sırrı; “Olimpiyat Oyunları”, *Şehbal Mecmuası*, S. 27, ss. 58.

Selim Sırrı; “Stockholm’de Olimpiyat Oyunları”, *Terbiye ve Oyun*, Sene 1, Numara 21, 24 Mayıs 1328, ss. 345-348.

Selim Sırrı; *Garpta Hayat*, Devlet Matbaası, İstanbul, 1929.

Selim Sırrı; *Radyo Konferanslarım*, C. 1, Devlet Matbaası, İstanbul, 1932.

Selim Sırrı; *Radyo Konferanslarım*, C. 2, Ülkü Matbaası, İstanbul, 1934.

Selim Sırrı; *Türklerde Beden İdmanları*, Başvekâlet Müdevvenat Matbaası, İstanbul, 1928.

Şentürk, Aydın; Özdilek, Çetin; “Antik ve Modern Olimpiyat Oyunlarında Olimpiyat Ateşinin Yakılma Sebepleri ve Bugüne Kadar Düzenlenen Oyunlarda Meşaleyi Taşıma Seremonileri”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 19, 2007, ss. 217-230.

Şinofoğlu, Tolga; “Türkiye’nin Erken Dönem Olimpik Serüveni ve Ay-Yıldız’ın Olimpiyat Oyunlarında İlk Resmi Temsili”, *Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spormetre Dergisi*, S.18 (Özel Sayı), 2020, ss. 21-55.

Tarcan, Selim Sırrı; “Hatıralarım”, *Canlı Tarihler XVI*, Türkiye Yayınevi, İstanbul, 1946.

Tarcan, Selim Sırrı; *Yeni ve Eski Olimpiyatlar*, Ülkü Basımevi, İstanbul, 1948.

Tekin, Ali; Tekin, Gülcan; “Antik Yunan Dönemi: Spor ve Antik Olimpiyat Oyunları”, *Tarih Okulu Dergisi*, Y. 7, S. 18, 2014, ss. 121-140.

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi’nin 100 Yılı 1908-2008, (Der: Altuğ İstanbulluoğlu), Hacettepe Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2008.

Ülken, Mustafa; *Toplulukların Yükselişinde Beden Terbiyesinin Rolü*, Aydınlık Basımevi, İstanbul, 1939.

Vasilikiotou, Maria; “Savaşta ve Barışta Bir Yunan Gemisi: Averof-Yunan Kaynakları Üzerinden Bir Analiz”, *Ankara Anadolu ve Rumeli Araştırmaları Dergisi*, S. 2(3), 2021, ss. 55-88.

Yıldıran, İbrahim; “Antikiteden Moderniteye Olimpiyat Oyunları: İdealler ve Gerçekler”, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi*, C. 18, 2014, ss. 555-570.

Yinilmez Akagündüz, Seval; *Ahlaklı Yurttaş*, Yeni İnsan Yayınevi, İstanbul, 2017.

Ekler:

1896, Atina	Altın	Gümüş	Bronz	Toplam
1. ABD	11	7	2	19
2. Yunanistan	10	17	19	46
3. Almanya	6	5	2	13
4. Fransa	5	4	2	11
5. İngiltere	2	3	2	7
6. Macaristan	2	1	3	6
7. Avusturya	2	1	2	5
8. Avusturalya	2	0	0	2
9. Danimarka	1	2	3	6
10. İsviçre	1	2	0	3
1900, Paris	Altın	Gümüş	Bronz	Toplam
1. Fransa	26	41	34	101
2. ABD	19	14	14	47
3. İngiltere	15	6	9	30
4. Karışık Takım	6	3	3	12
5. İsviçre	6	2	1	9
6. Belçika	5	5	5	15
7. Almanya	4	2	2	8
8. İtalya	2	2	0	4
9. Avusturya	2	0	3	5
10. Danimarka	1	3	2	6
1904, San Luis	Altın	Gümüş	Bronz	Toplam
1. ABD	78	82	79	239
2. Almanya	4	4	5	13
3. Küba	4	2	3	9
4. Kanada	4	1	1	6
5. Macaristan	2	1	1	4
6. İngiltere	1	1	0	2
7. Karışık Takım	1	1	0	2
8. Yunanistan	1	0	1	2
9. İsviçre	1	0	1	2
10. Avusturya	0	0	1	1
1908, Londra	Altın	Gümüş	Bronz	Toplam
1. İngiltere	56	51	38	145
2. ABD	23	12	12	47
3. İsveç	8	6	11	25
4. Fransa	5	5	9	19
5. Almanya	3	5	6	14
6. Macaristan	3	4	2	9
7. Kanada	3	3	10	16
8. Norveç	2	3	3	8
9. İtalya	2	2	0	4
10. Belçika	1	5	2	8

1912, Stockholm	Altın	Gümüş	Bronz	Toplam
1.ABD	25	19	19	63
2.İsveç	24	24	17	65
3.İngiltere	10	15	16	41
4.Finlandiya	9	8	9	26
5. Fransa	7	4	3	14
6.Almanya	5	13	7	25
7.G. Afrika	4	2	0	6
8.Norveç	4	1	4	9
9.Kanada	3	2	3	8
10.Macaristan	3	2	3	8
1920, Anvers	Altın	Gümüş	Bronz	Toplam
1.ABD	41	27	27	95
2.İsveç	19	18	24	61
3.İngiltere	15	15	13	43
4.Finlandiya	15	10	9	34
5.Belçika	14	11	11	36
6.Norveç	13	9	9	31
7.İtalya	13	5	5	23
8.Fransa	9	19	13	41
9.Hollanda	4	2	5	11
10.Danimarka	3	9	1	13
1924, Paris	Altın	Gümüş	Bronz	Toplam
1.ABD	45	27	27	99
2. Finlandiya	14	13	10	40
3.Fransa	13	15	10	38
4.İngiltere	9	13	12	34
5.İtalya	8	3	5	16
6.İsviçre	7	8	10	25
7.Norveç	5	2	3	10
8.İsveç	4	13	12	29
9.Hollanda	4	1	5	10
10.Belçika	3	7	3	13

Ek-1. 1896-1924 Olimpiyat Oyunları Madalya Dağılımı. *Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi'nin 100 Yılı 1908-2008*, (Der: Altuğ İstanbulluoğlu), Hacettepe Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2008, s. 168-180.



Ek-2. Stockholm'de Strandvagen Caddesi. *Terbiye ve Oyun Mecmuası*, Numara 21, 24 Mayıs 1328, s. 348.



Ek-3. İsveç Kralının Huzurunda Müsabakaya Dahil Olanların Geçit Resmi. *Terbiye ve Oyun Mecmuası*, Numara 22-23-24, 1 Ağustos 1328, s.370



Ek-4. Her Milletin Güzide Efradı Kendi Sancağı Altında Ahz-ı Mevki Eyledi. *Terbiye ve Oyun Mecmuası*, Numara 22-23-24, 1 Ağustos 1328, s.370



Ek-5. İsveç Darülmuallimini Gençlerinden Bir Kısım Kralı Selamlarken. *Terbiye ve Oyun Mecmuası*, Numara 22-23-24, 1 Ağustos 1328, s.372



Ek-6.

Bir İsveçli 4,30 Metreden Atlarken. *Terbiye ve Oyun Mecmuası*, Numara 22-23-24, 1 Ağustos 1328, s.373



Ek-7. Kızlar Muvazene Hareketlerini Talim Ederken. *Terbiye ve Oyun Mecmuası*, Numara 22-23-24, 1 Ağustos 1328, s.373